

Scholen in Oost-Groningen krijgen voorlichting over energiebesparing

Provinciale milieukommunikatie in opkomst

Hoe vaak gebeurt het niet: voor een veelomvattend en ingrijpend milieuprojekt zijn de draaiboeken en nota's gereed en dan wordt er bedacht dat 'er ook nog wat aan voorlichting gedaan moet worden'. In alle haast wordt dan een persbericht opgesteld. Provincies beseffen dat het anders moet.

**Marieke Hofstee, Hein Tromp,
Ingrid Schotanus, Jaap Jepma**

Voor de realisering van het milieubeleid is in veel gevallen een verandering van het gedrag van (groepen) mensen nodig. Milieumaatregelen zijn echter lang niet altijd met wetten en regels afdwingbaar. Voor de uitvoering van het beleid is maatschappelijk draagvlak nodig terwijl op langere termijn een verinnerlijking, een aanpassing van de waarden en normen, van de milieuproblematiek gewenst is.

BELEIDSINSTRUMENT

De provincies beseffen dat meer dan vroeger naast de traditionele instrumenten als handhaving en vergunning-

verlening ook voorlichting ingezet kan worden om een verandering van gedrag te bewerkstelligen. Voorlichting vindt dan niet louter meer plaats omwille van de dienstverlening of uit oogpunt van openbaarheid, maar wordt gezien als een beleidsinstrument waarmee milieubeleid gerealiseerd kan worden.

De provincies, en ook de drie noordelijke provincies, zijn met die nieuwe kijk op milieuvorlichting aan het experimenteren in het kader van het NMP/IPO-projekt 'provinciale milieukommunikatie'. Uit onderzoek bleek dat de communicatie-activiteiten van de provincies te veel beleidsvolgend zijn (het persberichtje achteraf) en dat van een strategische inzet en aanpak van kommuni-

katie nog geen sprake was. Volgens dit onderzoek zouden provincies zich meer moeten richten op de integratie van milieukommunikatie in het provinciaal milieubeleid, en op afstemming en samenwerking tussen provincies onderling en andere instanties. Tenslotte zou de provinciale milieukommunikatie meer professioneel en strategisch aangepakt moeten worden. Dit laatste betekent vooral dat de rol van communicatie en de keuze van communicatiemiddelen/methoden wordt bepaald door de fase van het beleidsproces. Tijdens de beleidsontwikkeling kan bijvoorbeeld inspraak of doelgroepenoverleg een middel zijn, tijdens de beleidsvaststelling kan een persbericht nuttige diensten bewijzen, terwijl tijdens de beleidsuitvoering een workshop of een brochure aan de orde kunnen zijn.

In ieder geval is het van belang van te voren na te denken over de rol van communicatie in de instrumentenmix. In tegenstelling tot voorheen loopt dat nadenken parallel met het ontwikkelen van het beleid: in elke beleidsnota moet in een communicatieplan of -paragraaf worden aangegeven hoe in dat specifieke geval te werk wordt gegaan en met welke andere instanties eventueel kan worden samengewerkt. De drie noordelijke provincies verwerken deze nieuwe benadering in een milieukommunikatieplan. Het plan van de provincie Groningen is al rond; de plannen van de provincies Drenthe en Friesland worden dit najaar vastgesteld.

NATUUR- EN MILIEUEDUKATIE

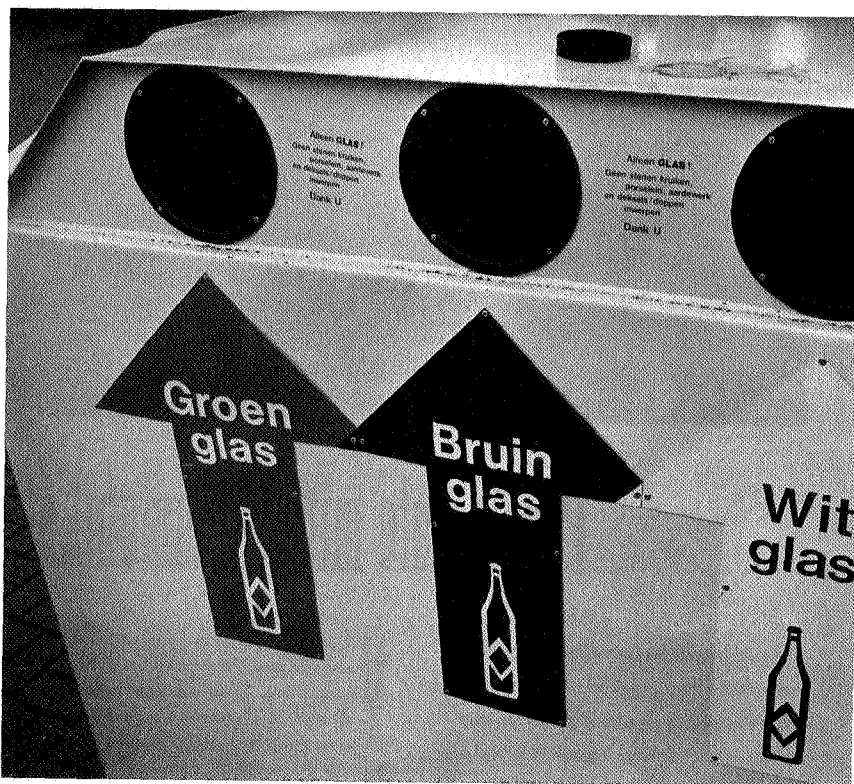
Onder communicatie worden alle vormen van informatievoorziening en -uitwisseling gerekend met als doel het realiseren van kennisvermeerdering, houdings- en/of gedragsverandering ter ondersteuning van het beleidsproces en/of de inhoud van het beleid. Ook natuur- en milieuedukatie (NME) valt onder het begrip milieukommunikatie, maar is in vergelijking met voorlichting een langduriger en duurzamer proces. Natuur- en milieuedukatie wijst mensen op de waarde van natuur en milieu op zich. Er hoeft dus geen directe relatie met het provinciaal beleid te bestaan. De provincies voeren dan ook geen uitvoerende werkzaamheden uit op dit gebied, maar subsidiëren de Konsulentschappen Natuur- en Milieuedukatie en de Milieufederaties die op een onafhankelijke wijze instanties en personen begeleiden bij de uitvoering van NME-activiteiten. De provincies proberen samen met de Konsulentschappen en de Milieufederaties

de samenhang en samenwerking rond NME-projecten te vergroten. Dit wordt aan de hand van drie projecten geïllustreerd.

SCHOLEN EN BUURTHUIZEN

In de provincie Groningen hebben de provincie en het Konsulentschap Natuur- en Milieuedukatie eind 1992

daadwerkelijke uitvoering gaat, moeten de scholen het echter zelf maar uitzoeken. In het project 'Zorg voor milieu...' worden scholen begeleid bij de invoering van milieuzorg door een projectmedewerker die gestationeerd is bij de Heemtuin Muntendam. Scholen voor het voortgezet onderwijs in de gemeenten Stadskanaal, Winschoten en Veendam zijn inmiddels gestart met het project.

In geheel Drenthe wordt nu glas op kleur ingezameld

het project 'Zorg voor milieu in school, buurt- en clubhuis' opgezet.

Uit onderzoek bleek dat scholen en andere non-profitorganisaties overstelpt worden met materialen, handboeken en andere zaken over milieuzorg. Als het om de

Tijdens werkbijeenkomsten helpen provincie, energiebedrijf (EGD), waterleidingbedrijf (Waprog) en gemeenten de scholen bij het maken van keuzes en het invoeren van maatregelen. Op de scholen heeft een nulmeting plaatsgevonden naar het water- en energieverbruik en zijn

